ЗВІТ
про забезпечення залучення інститутів громадянського суспільства до розроблення, проведення оцінки, вдосконалення інформаційних ресурсів, стратегічних документів та здійснення заходів з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року у 2026 році

У 2026 році Міністерством освіти і науки України забезпечено подальший розвиток взаємодії з інститутами громадянського суспільства, громадськими організаціями, батьківськими об'єднаннями, експертним середовищем та партнерами з розвитку з метою формування й реалізації державної політики у сфері безбар'єрності в освіті.

Залучення громадськості здійснювалося на різних етапах реалізації державної політики: від визначення актуальних потреб і розроблення відповідних рішень до проведення інформаційно-просвітницьких заходів, оцінювання доступності освітніх послуг, удосконалення інформаційних матеріалів та поширення практик безбар'єрності.

Забезпечення участі громадськості у формуванні державної політики та розробленні стратегічних документів

Одним із ключових механізмів залучення інститутів громадянського суспільства залишається проведення публічних консультацій та громадських обговорень проєктів нормативно-правових актів, стратегічних і концептуальних документів.

У 2026 році Міністерством продовжено оприлюднення відповідних проєктів на офіційному вебсайті МОН у розділі «Громадське обговорення», що забезпечує відкритий доступ до матеріалів та можливість надання пропозицій громадськими організаціями, експертами, представниками професійних спільнот, батьками та іншими заінтересованими сторонами.

Окремим напрямом стало опрацювання пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання дошкільної освіти та інклюзивного навчання, забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами, доступності освітніх послуг та створення безпечного й недискримінаційного освітнього середовища.

Таким чином, громадські консультації використовуються не лише як інструмент інформування, а і як механізм отримання зворотного зв'язку, виявлення проблемних питань та вдосконалення управлінських рішень.

Спільна робота з громадськими організаціями щодо формування культури безбар'єрної комунікації

Одним із найбільш актуальних напрямів роботи МОН у 2026 році стало формування культури безбар'єрної комунікації в освіті в межах Року безбар'єрної мови.

Важливим прикладом безпосереднього залучення інститутів громадянського суспільства є співпраця Міністерства з громадською організацією EdCamp Ukraine, UNICEF та UNFPA щодо розроблення навчальних матеріалів і курсів, спрямованих на формування навичок недискримінаційної комунікації.

Зокрема, спільно з партнерами розроблено навчальні курси для авторів підручників, авторів освітніх програм для закладів дошкільної та загальної середньої освіти, а також фахівців Українського інституту розвитку освіти. Курси спрямовані на формування компетентностей щодо використання коректної термінології, розпізнавання мови упереджень, уникнення дискримінаційних формулювань та інтеграції принципів безбар'єрності в освітній контент.

У межах цієї роботи проведено очні навчання для авторів та експертів. Передбачено сертифікаційне тестування учасників і супервізійну підтримку міжнародних партнерів для практичного застосування отриманих знань.

Крім того, МОН спільно з UNICEF та Мережею батьківських організацій реалізує всеукраїнську інформаційно-комунікаційну кампанію «Безбар'єрна мова в освіті», спрямовану на формування культури поваги, інклюзивної комунікації та недискримінаційної мови серед педагогів, батьків, дітей і широкої громадськості.

Зазначена співпраця є прикладом залучення громадського сектору не лише до поширення інформації, а й до розроблення змісту навчальних матеріалів та формування нових підходів до комунікації в освітньому середовищі.

Залучення громадськості до вдосконалення освітніх матеріалів та інформаційних ресурсів

У 2026 році продовжено роботу над забезпеченням доступності освітнього контенту, навчальних матеріалів та інформаційних ресурсів для різних категорій здобувачів освіти.

У межах співпраці з громадськими організаціями та міжнародними партнерами особливу увагу приділено використанню безбар'єрної термінології, принципів універсального дизайну, недискримінаційного підходу та доступних форматів подання інформації.

Практичним результатом такої взаємодії стало розроблення навчальних курсів для авторів підручників і освітніх програм, а також підготовка фахівців, які беруть участь у створенні та експертному оцінюванні освітнього контенту.

Результати оцінювання створюють основу для подальшого вдосконалення цифрових освітніх ресурсів та врахування потреб різних категорій користувачів під час формування державних рішень.

Залучення громадськості до проведення заходів з реалізації політики безбар'єрності

У 2026 році МОН продовжило залучати представників громадянського суспільства, експертів, громадські організації та міжнародних партнерів до участі в конференціях, форумах, стратегічних сесіях, круглих столах, тренінгах, презентаціях і робочих зустрічах.

Зазначені заходи охоплювали питання розвитку дошкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти, інклюзивного навчання, психосоціальної підтримки, цифрової трансформації освіти, безпеки освітнього середовища та відновлення освітньої інфраструктури.

Під час організації заходів забезпечувалося застосування принципів універсального дизайну, рівного доступу, недискримінації та безбар'єрної комунікації. Зокрема, враховувалися потреби осіб з інвалідністю, ветеранів війни, внутрішньо переміщених осіб, дітей і молоді з особливими освітніми потребами, представників громадського сектору та інших заінтересованих сторін.

Застосовувалися доступні формати проведення заходів, зокрема гібридний формат, що забезпечував можливість дистанційної участі представників територіальних громад, закладів освіти, громадських організацій та міжнародних партнерів.

Також під час підготовки інформаційних матеріалів використовувалися проста мова, коректна та недискримінаційна термінологія, зрозуміла навігація й доступні способи подання інформації.

Партнерство з громадськими організаціями та міжнародними партнерами у сфері інклюзивного навчання

Важливим напрямом діяльності МОН у 2026 році залишалася співпраця з організаціями, які мають експертний досвід у сфері захисту прав дітей, розвитку інклюзивної освіти, підтримки сімей та забезпечення доступності освітніх послуг.

Серед ключових партнерів Міністерства — UNICEF, UNESCO, Lumos Foundation, UNFPA, громадська організація EdCamp Ukraine та інші партнери з розвитку.

Зокрема, у співпраці з UNICEF реалізуються заходи щодо інституційного впровадження інклюзивного навчання, психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу, розвитку дошкільної інклюзії та забезпечення доступу до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Співпраця з Lumos Foundation спрямована на розвиток інклюзивних моделей освіти в територіальних громадах, підтримку сімейно орієнтованих послуг та вдосконалення нормативного забезпечення інклюзивного навчання. За підтримки благодійного фонду «Люмос Україна» МОН розробило навчальний курс «Застосування МКФ у сфері освіти», розміщений на платформі EdEra у відкритому доступі.

У межах співпраці з проєктом SURGe підтримується інклюзивне та гендерно чутливе планування відновлення громад, посилення інституційної спроможності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також інтеграція принципів універсального дизайну й доступності до розвитку освітньої інфраструктури.

Зазначені партнерства сприяють залученню додаткової експертизи, розробленню практичних рішень, поширенню сучасних підходів та посиленню спроможності системи освіти забезпечувати рівний доступ до якісних освітніх послуг.

Залучення експертного середовища до досліджень та оцінювання доступності освіти

У 2026 році продовжено залучення закладів вищої освіти, наукових установ, експертів та міжнародних партнерів до досліджень з питань інклюзії, доступності та безбар'єрності.

Зокрема, оприлюднений МОН перелік спільних міжнародних досліджень з питань інклюзії та інклюзивної освіти за 2026 рік містить інформацію про проєкти, спрямовані на розвиток доступного освітнього середовища, універсального дизайну, захист права на освіту дітей з інтелектуальними порушеннями та формування рекомендацій для територіальних громад.

Інформаційна відкритість та оприлюднення результатів взаємодії

Для забезпечення прозорості реалізації політики безбар'єрності МОН продовжило систематичне оприлюднення інформації про проведені заходи, результати співпраці з партнерами, методичні матеріали, результати оцінювання доступності та інші напрацювання.

На офіційному вебсайті Міністерства функціонує окремий розділ «Реалізація безбар'єрності», у якому зібрано звіти, рекомендації, аналітичні матеріали та інформацію про реалізацію відповідних ініціатив.

Оприлюднення матеріалів забезпечує громадським організаціям, експертам, представникам органів місцевого самоврядування та закладам освіти можливість ознайомлюватися з результатами роботи, використовувати напрацьовані матеріали та долучатися до подальшого вдосконалення державної політики.

Таким чином, інформаційна відкритість є важливою складовою залучення громадянського суспільства, забезпечуючи не лише доступ до результатів діяльності Міністерства, а й можливість подальшого зворотного зв'язку та партнерської взаємодії.

За результатами роботи у 2026 році забезпечено:

продовження практики громадських обговорень проєктів нормативно-правових та стратегічних документів;

розвиток партнерства з громадськими організаціями, батьківськими об’єднаннями та експертним середовищем;

спільне з UNICEF, UNFPA та EdCamp Ukraine розроблення навчальних курсів із безбар’єрної та недискримінаційної комунікації;

реалізацію інформаційно-комунікаційної кампанії «Безбар’єрна мова в освіті» спільно з UNICEF та Мережею батьківських організацій;

проведення навчань для авторів підручників, освітніх програм та експертів;

розроблення й оприлюднення звіту та рекомендацій за результатами оцінки потреб різних суспільних груп щодо доступності цифрової освіти;

залучення громадського сектору до публічних заходів Міністерства освіти і науки України з питань безбар’єрності;

розвиток міжнародної та міжсекторальної співпраці у сфері інклюзивної освіти;

залучення закладів вищої освіти й експертів до міжнародних досліджень з питань інклюзії та доступності;

систематизацію та оприлюднення інформаційних, методичних і звітних матеріалів на офіційному вебсайті МОН.

У 2026 році Міністерством освіти і науки України забезпечено подальший розвиток системної взаємодії з інститутами громадянського суспільства та партнерами з розвитку у сфері реалізації Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року.

Залучення громадських організацій, батьківських об’єднань, експертів і міжнародних партнерів охоплювало розроблення навчальних матеріалів, формування культури безбар’єрної комунікації, вдосконалення освітнього контенту, оцінювання потреб різних суспільних груп, проведення публічних заходів та розвиток інклюзивного освітнього середовища.

Особливе значення має перехід від формального інформування громадськості до практичної партнерської взаємодії, за якої громадські організації та експертне середовище долучаються до розроблення рішень, поширення знань, оцінювання результатів і формування нових підходів у сфері освіти.

МОН і надалі забезпечуватиме розвиток відкритого діалогу з інститутами громадянського суспільства, розширення партнерської взаємодії та врахування потреб різних суспільних груп під час формування й реалізації державної політики у сфері безбар’єрності.